

HOT MOT DET ÖPPNA SAMHÄLLET

OTRYGGHET, SJÄLVCENSUR OCH POLITISK INTOLERANS

Det öppna samhället

Myndigheten för
psykologiskt försvar

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Vetenskapsrådet

Det öppna samhället

- Demokratin under stora påfrestningar – världen förändras
- Sverige förändras
- Hur ska det öppna samhället försvaras och bevaras?

Utgångspunkter, forskningsinriktning och strategier i projektet

- Direkta yttre hot och hot inifrån: Främmande makt, extremism
- Demokratiska normer
- Demokrati är inte till för att få alla att tycka lika – tvärtom
- Tillitsforskningen, toleransforskningen, forskning om självcensur
- Empiriska undersökningar. Kvalitativa & kvantitativa.
- Samverkan med SOM-institutet.

POLITISK TOLERANS

Politisk tolerans

* f62 Här följer en lista med olika grupper i samhället som man kan ha olika uppfattningar om:

1 Vänsterpartister	13 Socialister	25 Samer	36 Poliser
2 Miljöpartister	14 Veganer	26 Köttätare	37 Arbetslösa
3 Socialdemokrater	15 Jägare	27 Ordningsvakter	38 Nationalister
4 Centerpartister	16 Abortmotståndare	28 Sjukvårdspersonal	39 Bidragstagare
5 Liberaler	17 Aborträttsförsvarare	29 Transsexuella	40 Vapenvägrare
6 Moderater	18 Djurrättsaktivister	30 Heterosexuella	41 Vapensamlare
7 Kristdemokrater	19 Vaccinförespråkare	31 Bisexuella	42 Invandrare
8 Sverigedemokrater	20 Ateister	32 Homosexuella	43 Romer
9 Vaccinmotståndare	21 Judar	33 Män	44 Kapitalister
10 Feminister	22 Muslimer	34 Kvinnor	45 Militärer
11 Konservativa	23 Kristna	35 Klimatkrisförnekare	46 Miljöaktivister
12 Nyliberaler	24 Frikyrkliga		

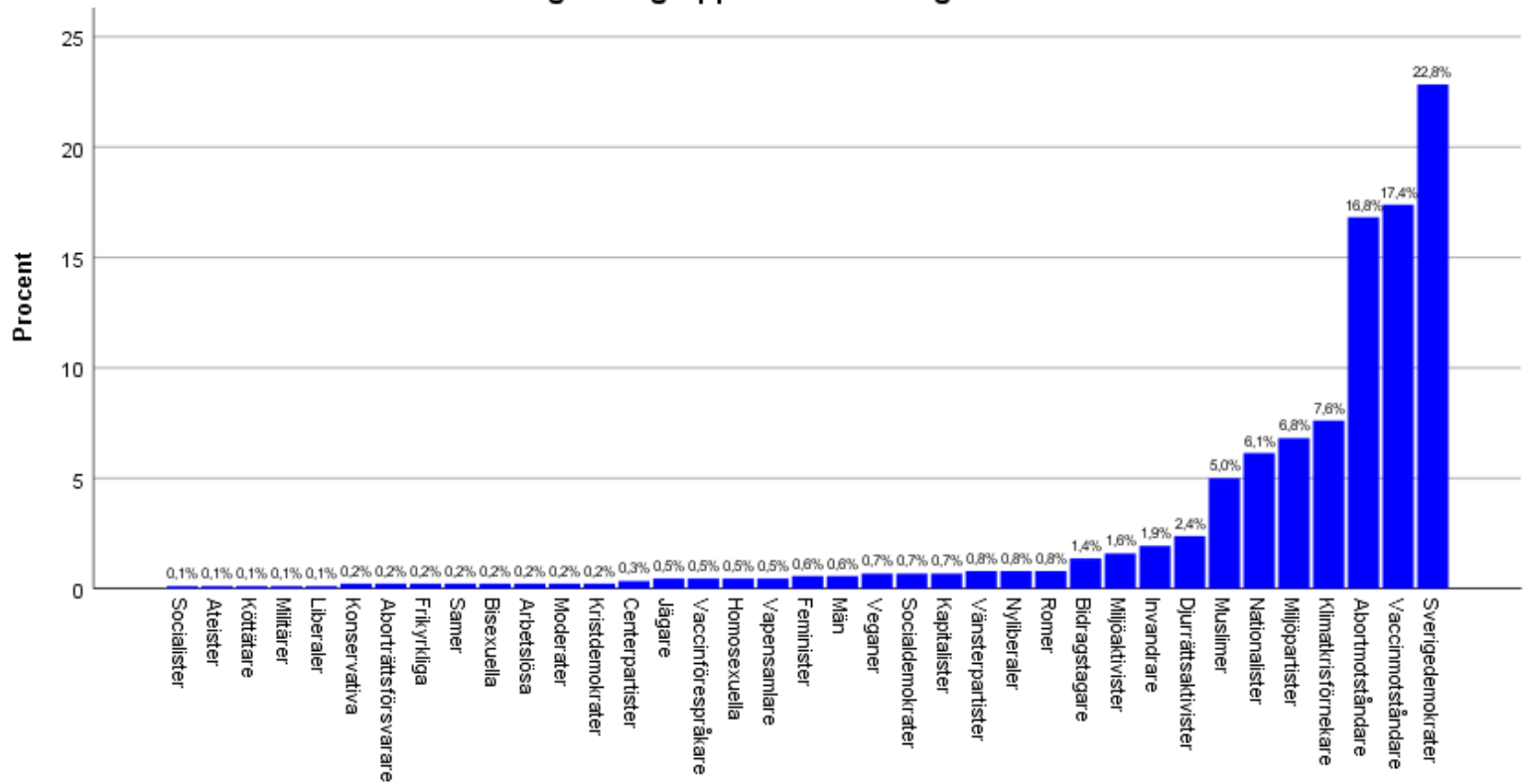
Är det någon av grupperna ovan som du ogillar starkt?

- a 1 Ja, ange gruppens nummer: 2 Ja, men vill ej ange vilken 3 Nej → *Gå till fråga XX*

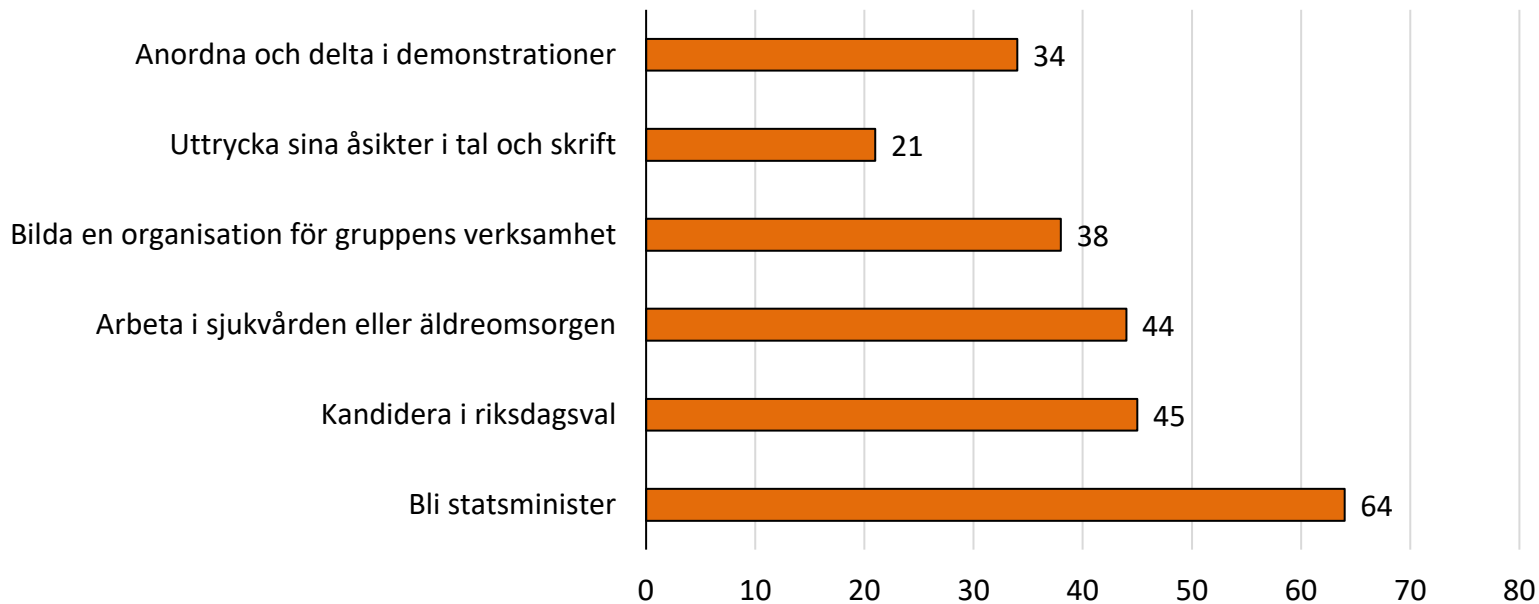
Politisk tolerans – mest ogillade

Är det någon av grupperna som du ogillar starkt?

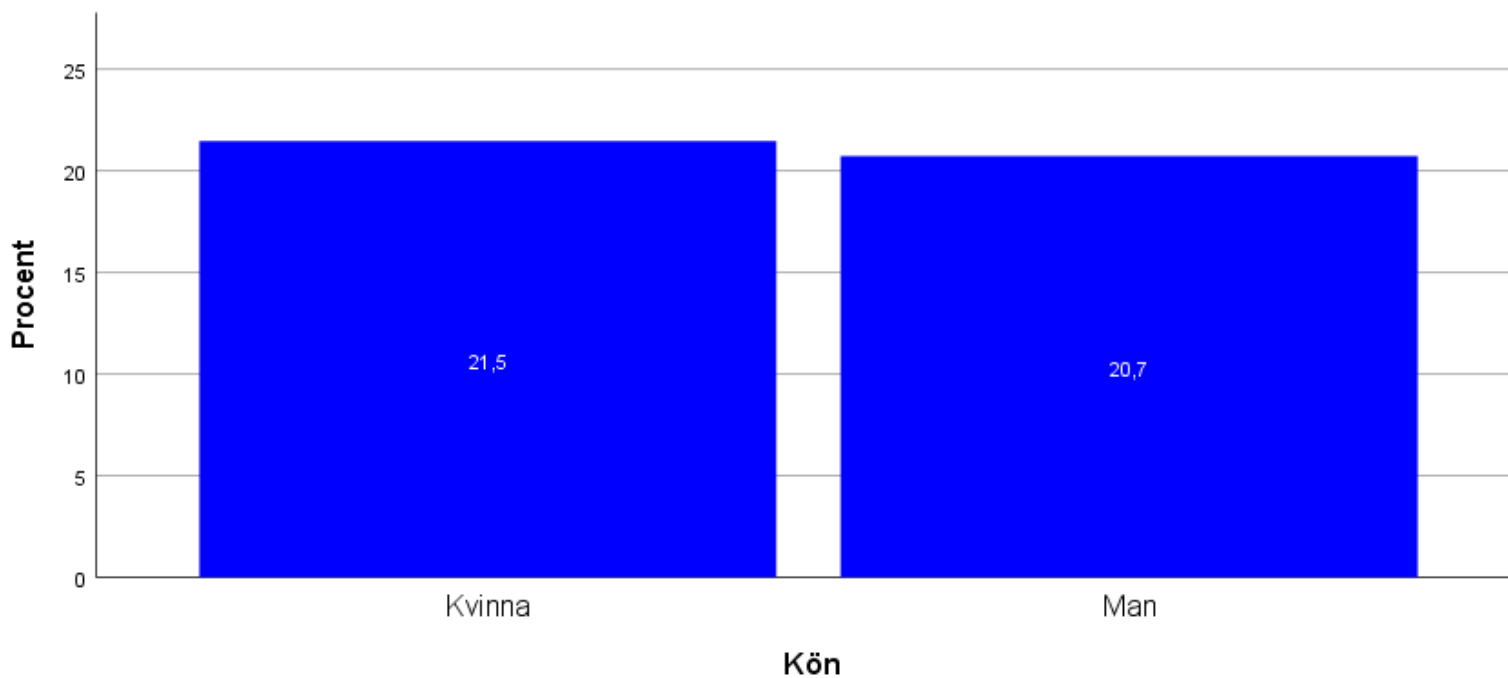

Anser du att personer som tillhör den grupp som du mest ogillar borde få göra följande? Andel *Nejsvar*

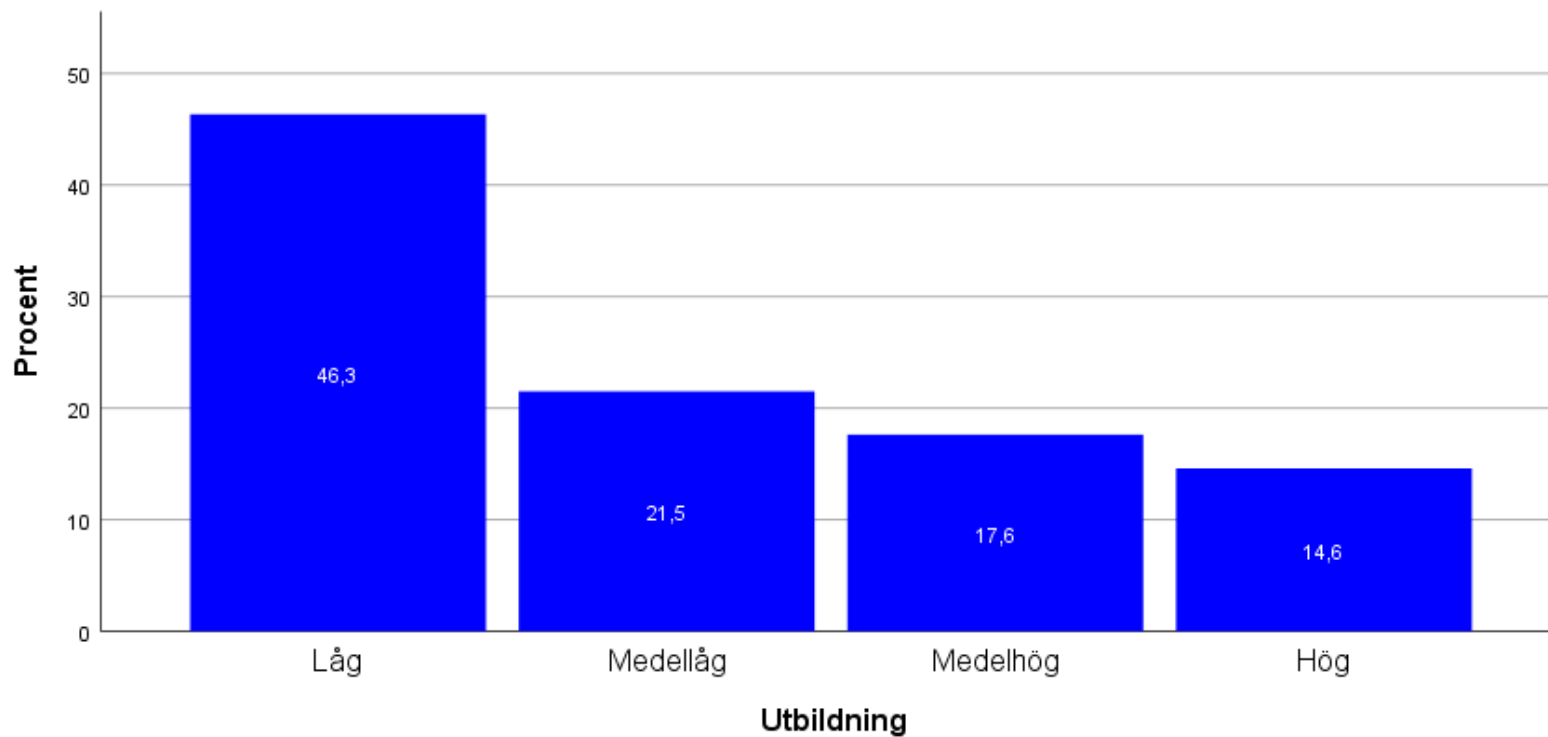

Personer i grupp du ogillar borde få uttrycka sina åsikter i tal och skrift (andel som svarat nej)

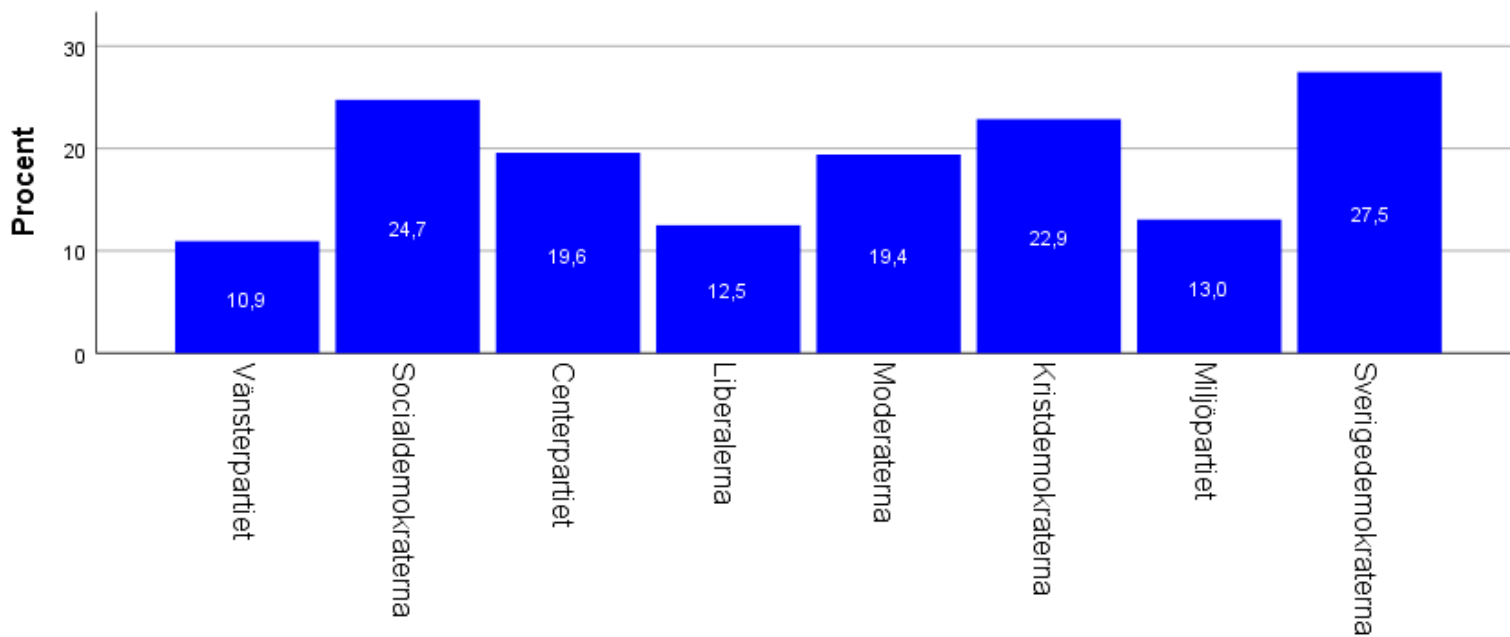

Personer i grupp du ogillar borde få uttrycka sina åsikter i tal och skrift (andel som svarat nej)

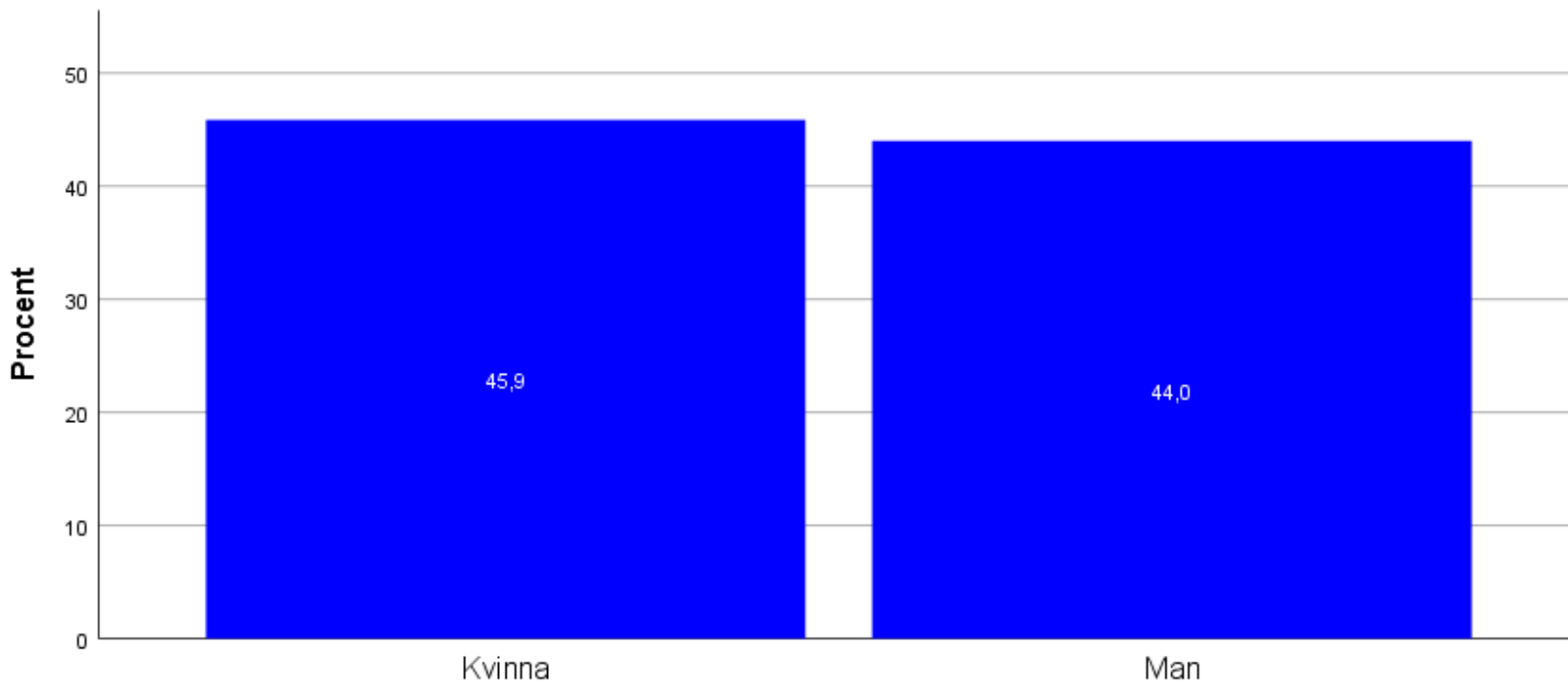
Personer i grupp du ogillar borde få uttrycka sina åsikter i tal och skrift (andel som svarat nej)

Vilket parti tycker du bäst om i dag?

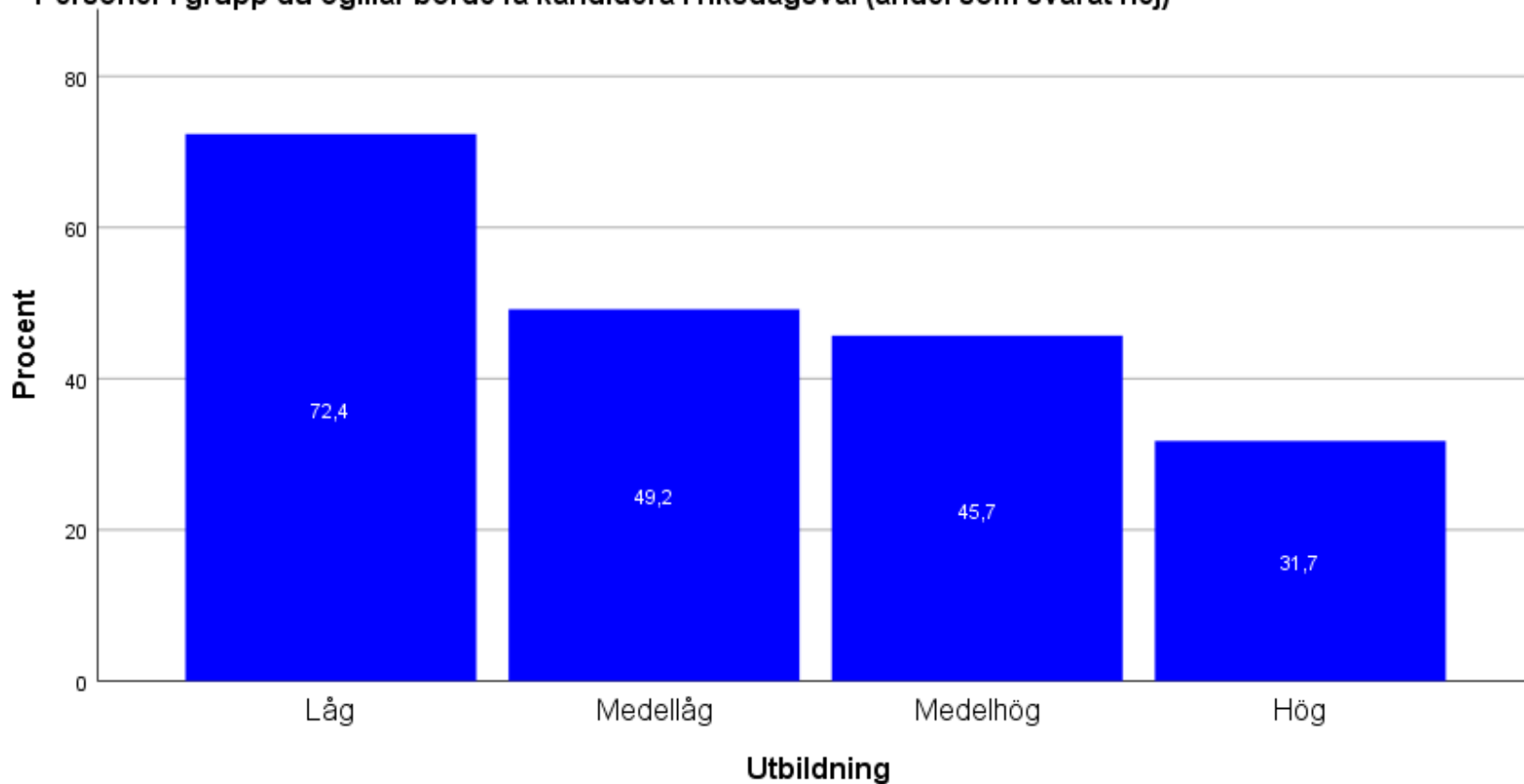

Personer i grupp du ogillar borde få kandidera i riksdagsval (andel som svarat nej)

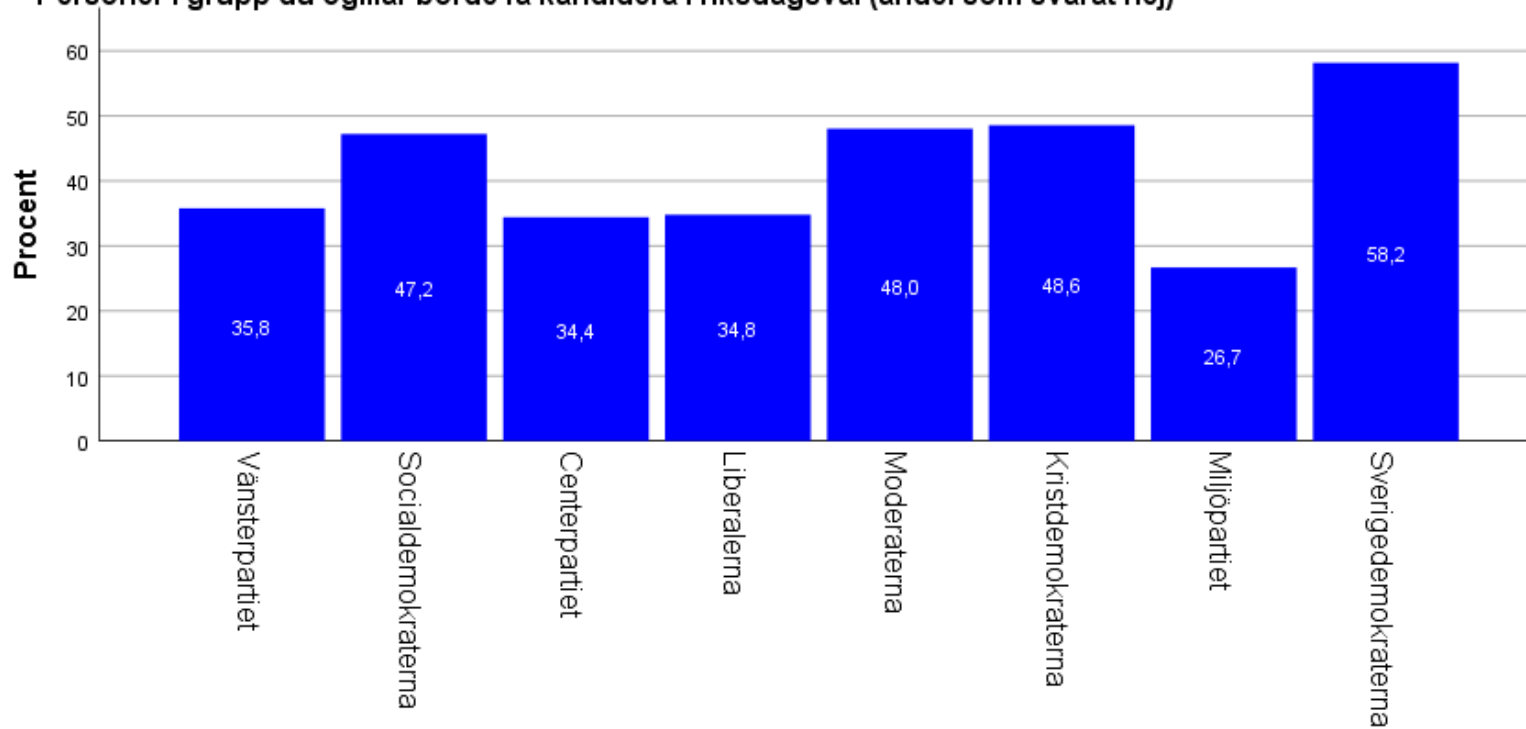

Personer i grupp du ogillar borde få kandidera i riksdagsval (andel som svarat nej)

Personer i grupp du ogillar borde få kandidera i riksdagsval (andel som svarat nej)

Vilket parti tycker du bäst om i dag?

SJÄLVCENSUR

Självrensning

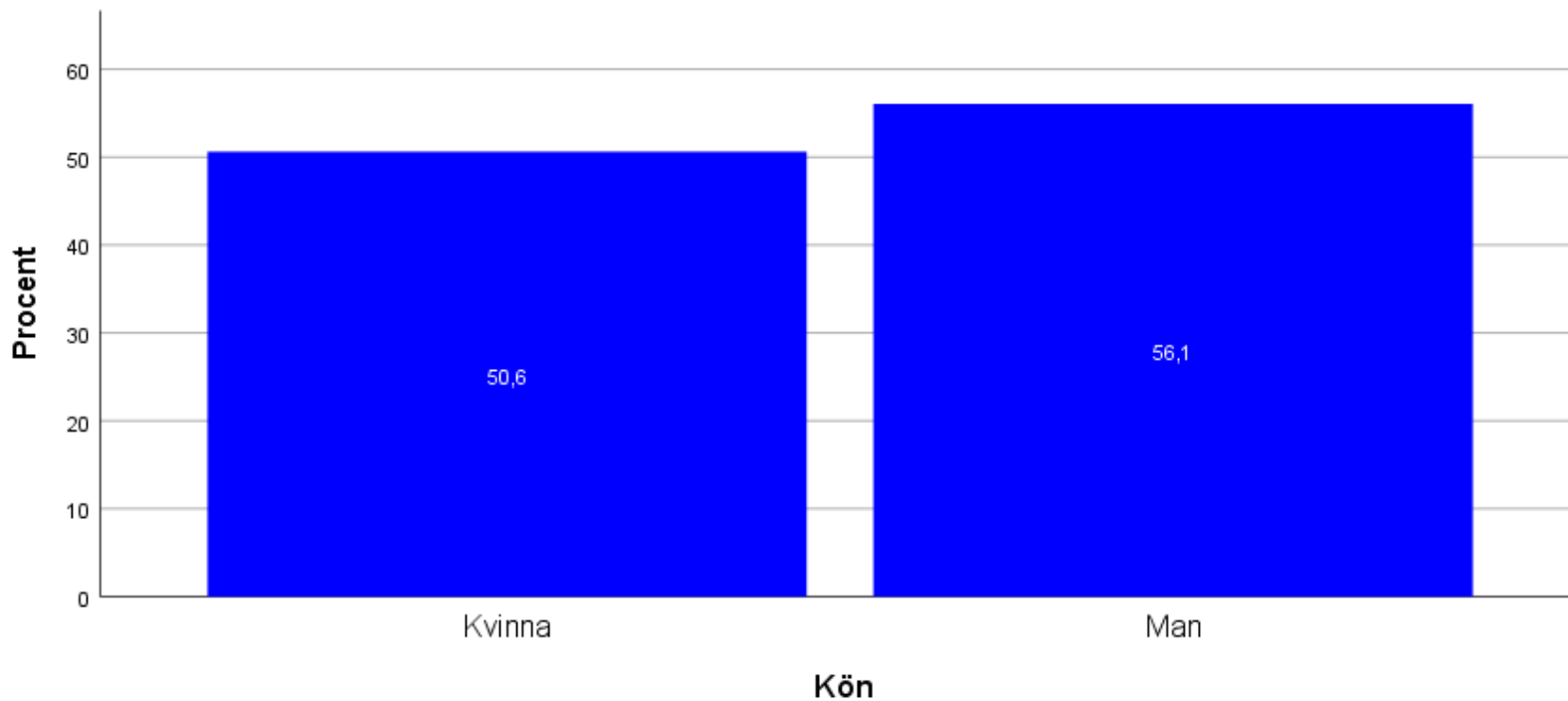
- "I dagens politiska klimat kan jag inte öppet uttrycka mina åsikter eftersom andra kan tycka de är stötande"
- USA under McCarthyismen: ca 13%
- I USA idag: ca 40 – 60% (Cato institute, Gibson i *Persuasion*),
Collegeungdomar – självrensning än vanligare ("Fire").
- Sverige: Forskare kan inte forska om det de vill forska om: ca 60%
(Terence Karran)

Självrensning i Sverige 2021

- Påstående: "I dagens politiska klimat kan jag inte öppet uttrycka mina åsikter eftersom andra kan tycka de är stötande".
- Fyrgradig svarsskala: *Instämmer helt, instämmer delvis, instämmer knappast, instämmer inte alls.*
- 53% instämmer helt eller delvis med påståendet.

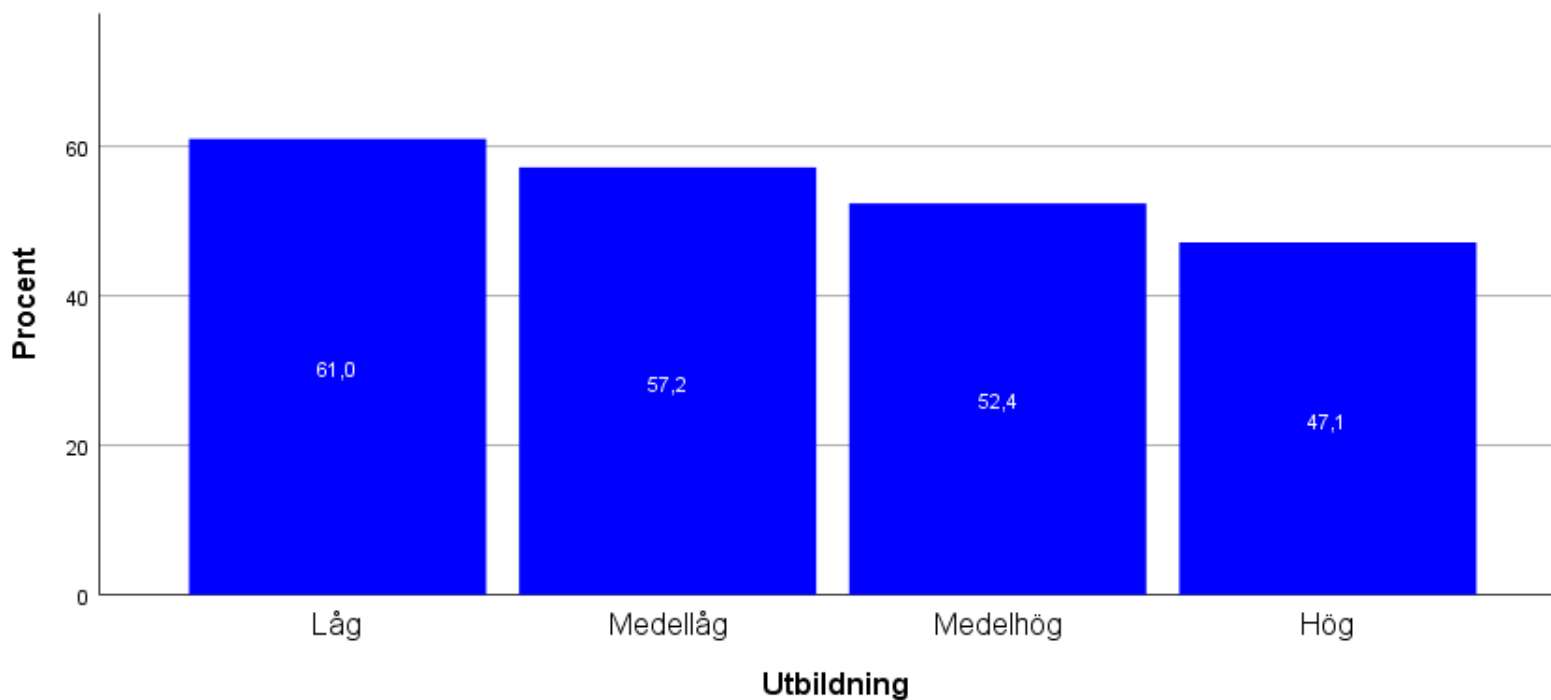

I dagens politiska klimat kan jag inte öppet uttrycka mina åsikter eftersom andra kan tycka de är stötande
(andel som instämmer helt eller delvis)

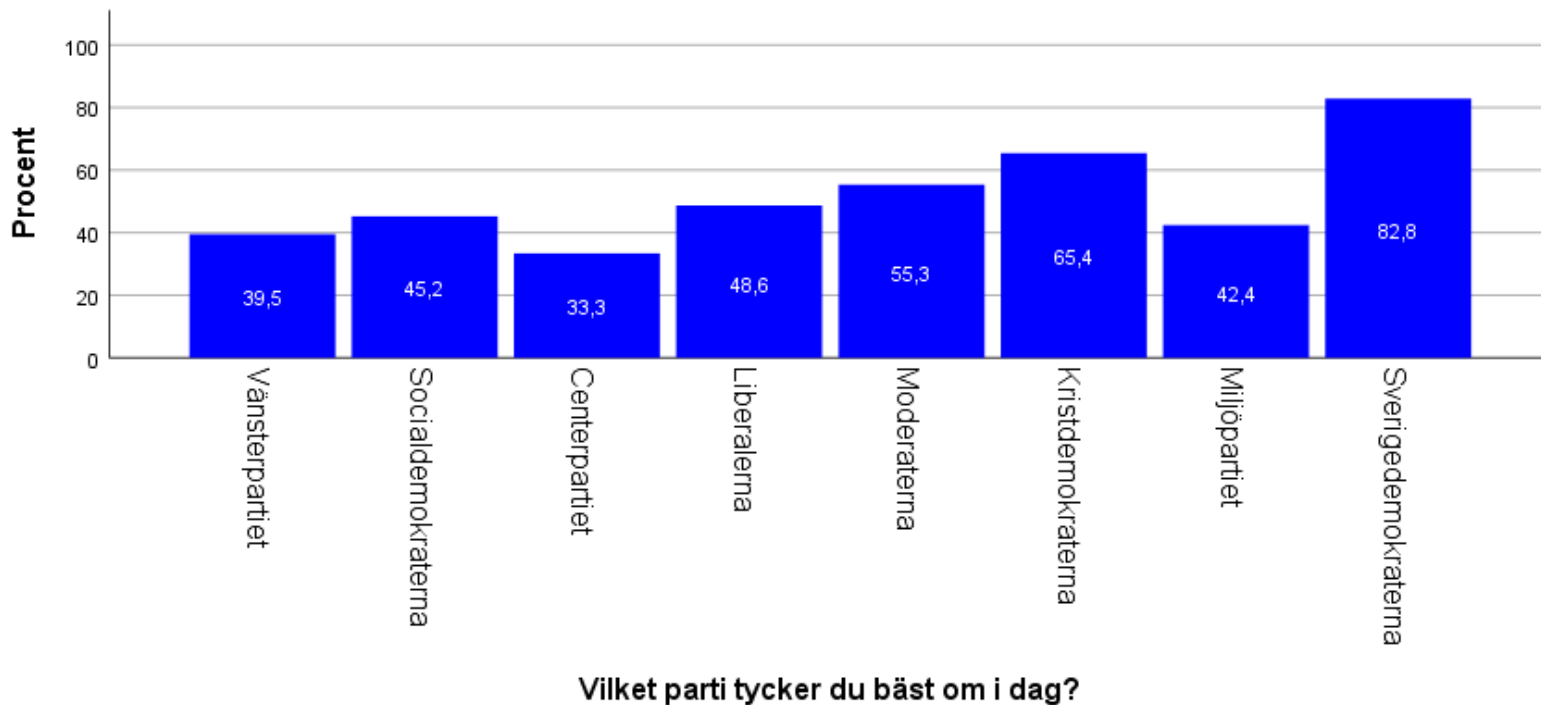

I dagens politiska klimat kan jag inte öppet uttrycka mina åsikter eftersom andra kan tycka de är stötande
(andel som instämmer helt eller delvis)

I dagens politiska klimat kan jag inte öppet uttrycka mina åsikter eftersom andra kan tycka de är stötande
(andel som instämmer helt eller delvis)

TRYGGHET

Trygghet: Förändring

* f56 Hur anser du att tryggheten har förändrats i Sverige de senaste tio åren?

Otryggheten har
ökat i hög grad

1

Otryggheten har
ökat i viss grad

2

Ingen
förändring

3

Tryggheten har
ökat i viss grad

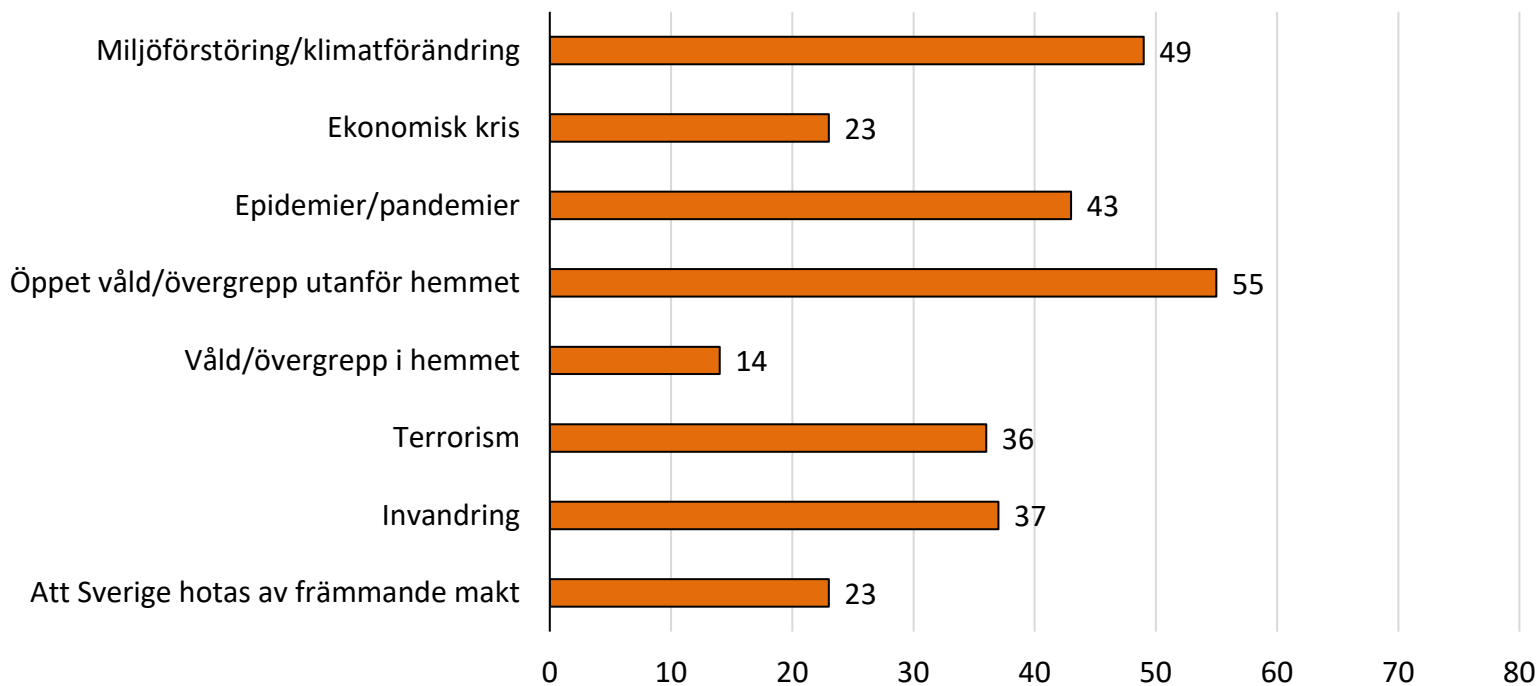
4

Tryggheten har
ökat i hög grad

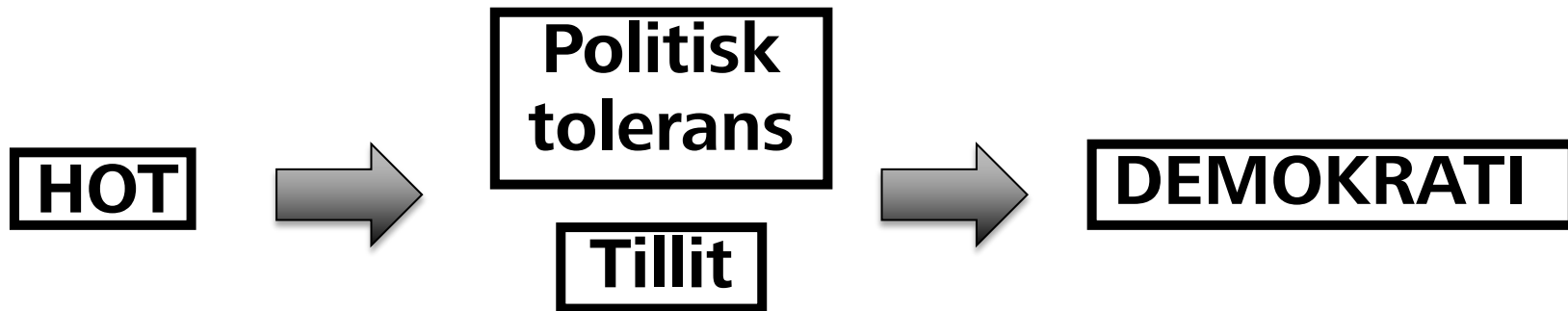
5

87% anser att otryggheten har ökat i hög eller viss grad.

I vilken grad känner du dig hotad av följande i Sverige idag? (i *ganska* eller i *mycket hög* grad %)

Sammanfattning

SOM-Institutets forskarantologi 2022

Thomas Persson
Sharon Rider
Anna Victoria Hallberg
Siri Sylvan
Torbjörn Elensky
Håkan Lindgren
Emma Høen Bustos
Mats Hyvönen
Johannes Heuman
Kay Glans
Sten Widmalm

Kontakt:

- Sten Widmalm <sten.widmalm@statsvet.uu.se>, 0705-619609
- Thomas Persson <thomas.persson@statsvet.uu.se>, 0702-306183
- Statsvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet